

Grape juice for Kiddush

Q I have heard that one should make *Kiddush* on wine rather than grape juice. Is this true, and, if so, does that mean that grape juice is not valid for Kiddush?

5. רשב"ם מסכת בבא בתרא דף צו

עמוד ב

יין קוסם - הוא יין הנמכר בחנות ופסול הוא, דלא הוי שכר ולא ראוי להיות שכר כיון מגתו, דסופו מיהא להיות שכר.

6. שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן ד

בענין מיין ענבים משוחזר, שממעים ע"י אידוי את המיין עד שנשאר תמצית שהוא רק אחד מחמשה ממה שהיה קודם, ולאחר זמן כשזה כבר מיועד למכירה, מוסיפים עליהם מים עוד ארבע חמישיות כשיעור שהיה קודם, וגם הטעם חוזר להיות כמעט כמו שהיה מקודם, ורבים נוהגים לברך על זה בורא פרי הגפן וגם מקדשים ע"ז בשבת. אולם לענין נראה לפקפק בזה, דאפשר שבמיין ענבים רק אותם המשקין שיצאו ממש מהענבים הוא דחשיב יין, אבל לא המים שמוסיפים, דאף שגם ארבע החמישיות שהיו קודם בתוך המיין ונתאדו הם ג"כ ממש כמו מים, מ"מ הואיל והמים האלה היו ממש בתוך הענבים הרי זה חשיב שפיר יין; אבל לאחר שנשאר רק תמצית והוסיפו ע"ז מים, יתכן דאף אם הטעם הוא ממש כבתחילה, אפשר דאין זה חשיב יין אלא מים שהטעם שלהם הוא כמו של מיין ענבים, וכ"ש כשהטעם נשתנה קצת ואין הטעם ממש כמו שהיה קודם, דאפשר שיש לברך על זה שהכל ולא בפה"ג; ולא דמי ליין של צמוקים דכשר בדיעבד לנסכים כדתניא בבב"ב צ"ז ע"ב, ועכ"פ לענין ברכה יש סוברים שאפילו אם הצמוקים הם מעט יותר מאחד מששה מהמים ה"ז חשיב יין, דשאני התם דכיון שהכל תוסם אח"כ יחד עם הצמוקים, נשתנו גם המים להיות יין, כמבואר בבב"ב ובמג"א או"ח סי' תס"ב, דנשתנה המים להיות יין אף גם לענין זה שיש להם דין כמו מי פירות שאין מחמיצים.

1. גמרא, בבא בתרא דף צו עמוד א עד

עמוד ב

אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב: אין אומרים קידוש היום אלא על היין הראוי לינסך על גבי המזבח. למעוטי מאי? אילימא למעוטי יין מגתו, והא תאני ר' חייא: יין מגתו לא יביא, ואם הביא - כשר; וכיון דאם הביא כשר, אנן אפילו לכתחלה נמי! דאמר רבא: סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום!

2. שולחן ערוך אורח חיים

סי' רעב סעי' ב, ג

יין מגתו מקדשין עליו; וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום.
מקדשין על יין שבפי החבית, אע"פ שיש בו קמחין. הגה: ויש אוסרין לקדש עליו אלא יסננו תחלה להעביר הקמחין. (הגהות מרדכי פרק המוכר פירות וב"י בשם א"ח ותוס') ועל יין שבשולי החבית, אע"פ שיש בו שמרים; ועל יין שחור; ועל יין מתוק; ועל יין דריחיה חלא וטעמיה חמרא. ומ"מ מצוה לברור יין טוב לקדש עליו.

3. משנה ברורה שם ס"ק ה

יין מגתו - ומכל מקום מצוה מן המוכרח ב"י ישן, והיינו כשכבר עבר עליו מ' יום:

4. שולחן ערוך אורח חיים סי' רעב סעי' ח

מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש, וי"א שאין מקדשין עליהם. הגה: והמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (אגור).